

משרד הביטחון, מדוע בוטלה הופעתו של דיין אותו יום בטלויזיה: „לקראת סיום פגישתו עם העורכים, קיבל שר הביטחון פתק דחוף, שבו נמסר לו על סיבוך מסוים באחד הפיקודים, שהצריך את התערבותו אישית. דיין החליט בו במקום לצאת מיד לאותו פיקוד וכיוון שכך ביטל את ההופעה בטלויזיה. הוא התקשר עם לישיבת ראש הממשלה, שם נמצא אותה שעה האלוף יריב וביקש מיריב להופיע במקומו בטל-וויזיה.“

הסבר זה, אפילו הוא נכון ביסודו, תפור בחוסים גסים. האלוף יריב לא הופיע במי קומו של משה דיין בטלויזיה באותו יום. האמת היא כי באותו יום, במקום נאמו של דיין בטלויזיה, שודרה מסיבת עיתונאים היה של האלוף יריב עם עיתונאי החוץ בבית סוקולוב, שעמדה להיערך ממלא עם התמנות של האלוף יריב באותו יום לאחר אי לעניין ההסברה.

אבל אפילו נכונות טענות דוברי דיין, אין זה משנה את העובדה היסודית על הרושם הקשה שהשאירו דבריו באותה פני שה מפורסמת על עורכי העיתונים. **עובדה היא שעורך „יריעות אחר רונת“ טילפן אז גולדה כדי למנוע את הופעתו של דיין בטלויזיה, ר עובדה היא שעורכת „דבר“, חנה זמר, פרצה בכבי בעקבות אותה פגישתה. היא אומנם לא עשתה זאת באותו מעמד, אלא כאשר נפגשה לאחר מכן עם שרה-אוצר פנחס ספיר. ספיר עצמו העיד על כך ר אישר זאת.**

המטרה העיקרית של פירסום הפרו-טוקל היתה להוכיח כי דיין לא התמטט בהופיעו בפני העיתונאים.

דבר זה לא היה צריך להכחיש, כי איש לא טען זאת. כאשר הופיע דיין בפני העיתונאים ביום הרביעי של המלחמה, הוא היה כבר אחרי ההתמוטטות. באותו יום, ה-9 באוקטובר, הוא צריך היה כבר לתת אושר ולהיות אופטימי, שכן אותה שעה כבר הצליחו כוחות צה"ל ברמת-הגולן לה דוף את הטנקים הסורים אל מעבר לקו הפסקת האש ולכתר את עיקר הכוח הסורי בכיס חושנייה. בדרום כבר ירצבו קוויים חדשים מורחית לתעלת-סיואץ ולא נראה היה כי המצרים עומדים להמשיך בהתקד-מות לעבר תל-אביב.

אבל המצב היה שונה לחלוטין ביום השני למלחמה, ה-7 באוקטובר, הוא היום בו התמוטט דיין.

נס'גה

לעומק סיני

ל א צריך להיות בעל אבחנה דקה ב- מיוחד כדי לגלות סתירה כביכול בין שער גיליון העורס הזה שסיפר על התמוטט-ותו של דיין לבין כתבת השער שפורסמה באותו גיליון.

השער טוען: „דיין התמוטט ביום השני למלחמה.“ ואילו הכתבה בתוך אותו גיליון מתייחסת לפגישתו של דיין עם עורכי העיתונים ביום הרביעי למלחמה, תוך ציון מפורש של התאריך בו נערכה. לא היתה זו טעות דפוס או שגיאה. זאת היתה הדרך היחידה לגלות לציבור שמך ממה שניסו להסתיר ממנו.

בעוד שהצנזורה התירה לפירסום חלק מהדברים שאמר דיין בפגישתו עם עורכי העיתונים, לא ניתן היה לפרסם בתחילת חודש דצמבר את הסיפור המלא על מה שאירע לדיין ביום השני למלחמה, כאשר תמונת המצב בחזיתות היתה שונה לחלוטין מאשר יומיים אחרי-כך.

באותו יום הצליחו כוחות השיריון הסור רים לשטוף כמעט את כל רמת-הגולן. טנקים סורים ניצבו במרחק לא רב מגשר בנות-יעקב ומעל שפך הירדן אל הכינרת. היתה סכנה ממשית שהטנקים הסורים יחד-רו מעבר לקו הירוק אל עמק החולה ול-כיוון עמק בית-שאן ועמק יזרעאל.

המצב בחזית הדרום היה אותו יום אקוטי לא פחות, שעה שנעשו ניסיונות נואשים להציל את שרידי החיילים הנצורים בקו המעוזים.

דיין, שלא נטל חלק בניהול הקרבות, יצא אותו יום למפקדת פיקוד-הדרום, לא הרחק מקו החזית, שם, הוא נתן למפקדי החזית מה שכונה בתואר, „עצות מיניסטר-אילות.“

בין העצות האלה היו העצות הבאות: **● לנטוש את המעוזים ולא לנסות לחלץ את הנצורים בהם.**

● לסגת אל קו ההרים — לא למרחק של 5 ק"מ מקו התעלה, כפי שאמר דיין (המטען בעמוד 16)

לקרוא את הפרוטוקול, מבלי לזכור מתי נאמרו הדברים. הם נאמרו בתום שלושה ימים, בהם הוסתרה האמת העגומה בח-זית ומיני האומה, אחרי שנעשו ניסוי נות על-ידי דוברים רשמיים לצייר תמונה ורודה של המצב ולטען תיקויה כי המיפנה במערכה הוא עניין של שעות בלבד. באותו יום עצמו הופיעו העיתונים בי-ש ראל כשכתורתיהם הראשיות מבשרות על התקפות-נגד של צה"ל ועל הצלחות שנחל צה"ל בכל החזיתות, והנה, בא שר הביטחון, האיש שבעיני עורכי העיתונים היומיים בישראל הוא האורקול של הביטחון הלאומי, ומשמיע באוזניהם חזות קשה (לפי המצוטט בפרוטוקול):

„כל קו המעוזים פונה... אין קו מעוזים... ויתרנו עליו... אין לנו יכולת לזרוק את המצרים לצד השני... אינני יכול לומר שהמצב ייגמר בזה שאיננו זורקים אותם, ובוה שאנחנו צריכים להיערך בקוויים אחר רים. ייתכן שנצטרך למצוא לנו קוויים יתור קצרים, יותר נוחים, עם מיכשולים טופו-גראפיים שנוכל לעמוד בהם יותר טוב... כיוון שפתוחה בפניהם (בפני המצרים) הדרך לעבור את התעלה דרומה לצד שארם א"י שייח לאבו רודס... איננו יכולים לבנות על זה שחיל-האוויר יוכל למנוע זאת!“

או „אני חוזר ואומר: הערכתי האישית היא שאי-שם, בין התעלה, בשליש היה של סיני, לפני רכסי ההרים, נייצב קו שהם לא יוכלו לעבור אותו... ייתכן שזה יהיה הקו וייתכן שלא יהיה כל קו... אשר למר-כיס הכוח שלנו, לטוח ארוך צריך להמשיך לבנות אותה. יש סכנה למדינה קטנה של פחות מ-3 מיליון איש להישאר בלי כוח. היו לנו כך וכך טנקים ובקלות יכולים לרדת במיספר. יכולים להישאר בקרב אחד בלי טנקים, בלי מטוסים — ואז לעזאזל האגם המר והאגם הלא מר. קודם כל יש לנו מדינת-ישראל!“

עורך מזועזע

טילפן לגולדה

א לה הם רק ציטוטים מספר מהדברים שאמר דיין באותה ישיבה, שחיכו בהלם את האורחים ויצרו באחדים מהם את הרושם שדיין התמוטט. למרות כל נסיגות ההכחשה והטיטוש אי-אפשר למחוק עובי דות אלה. „השמעות“ וה„רכילות“ בדבר עורכת עתון שפרצה בכבי כתוצאה מדברים אלה, ועורך עתון אחר שמיהר להתקשר אל ראש-הממשלה, כדי למנוע את הופעתו של דיין בטלויזיה, אינם פרי דימיון אלא דברים שהיו במציאות.

במהלך כל הפגישה עם עורכי העיתונים חזר דיין מדי פעם על כוונתו להופיע באותו יום בנאום לאומה בטלויזיה, כדי לבשר לעם את האמת על המצב בחזיתות.

אמר דיין: „אני ביקשתי את הפגישה הזאת כדי שאנחנו לא נהיה בעולמות שור-נים. אני רוצה לבוא הנה ולומר את האני-פורמציה המדוייקת והמחוללת והיום בטל-וויזיה לומר זאת לציבור. לא לומר כל מה שאמרת כאן, אבל לא להשאיר פער של טיוח ואייאמת.“

כאשר סיים דיין את הרצאתו ולעורכי העיתונים ניתנה האפשרות להציג שאלות, לא יכול עורך ידיעות אחרונות, הד"ר הרצל רוננבלום להסתיר את ההדעות שלו ונאם פנה אל דיין בהתרגשות: „אם מה שאמרת לנו תידי הערב בטלויזיה פירושו רעידת ארמה בתודעה של העם בישראל, של העם היהודי והעם הערבי.“

אלא שדיין לא חזר בו מכוונתו להופיע בפני העם בטלויזיה. הד"ר רוננבלום, מחותמי מגילת-העצמאות של המדינה, היה כה מוועזע מאפשרות זו, עד שהחליט להתי-קשר לטלפנית עם ראש-הממשלה, גולדה מאיר, ולהזהירה מפני הסכנה הטמונה בהור פעתו של דיין במצב זה בטלויזיה.

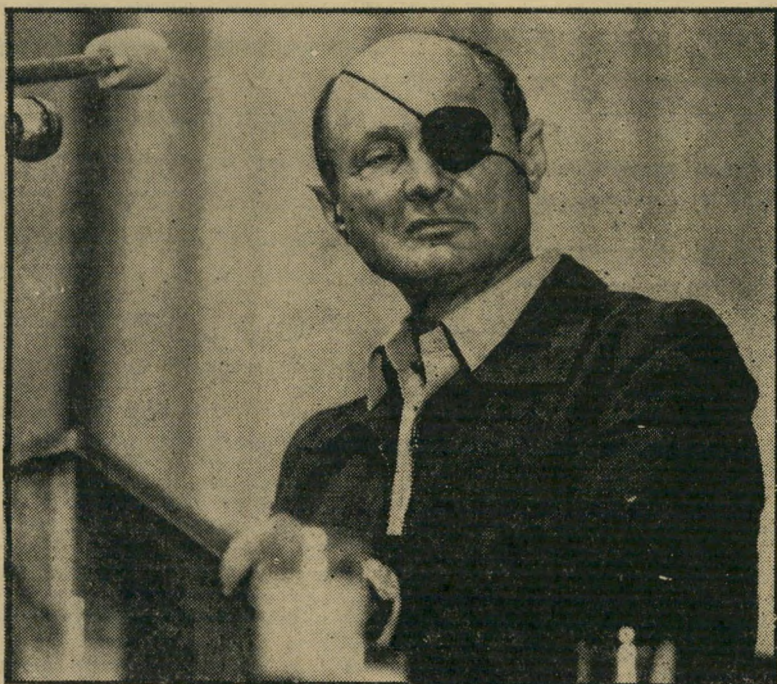
ואומנם, הד"ר רוננבלום טילפן מיד אל ראש-הממשלה ושוחח עימה בעניין זה. אי-אפשר לדעת מה אמרה ראש-הממשלה למשה דיין בעקבות אותה שיחה, אבל דבר אחד ברור: משה דיין לא הופיע אותו ערב בטלויזיה.

עורכת „דבר“

פרצה בבני

ה שבוע, כדי להכחיש את הטענה כי דבר איתה שיחה שניהל הד"ר רוני בלום עם ראש-הממשלה. הסביר דובר

הבעות רוגז, עצבנות וקוצר-רוח על פניו של שר-הביטחון משה דיין, כשלוש תמונות שצולמו בעת הופעתו השבוע בהרצאה בפני הספורטנים של אוניברסיטת ברא-אילן. היתה זו ההופעה הפומבית הראשונה של דיין מאז המלחמה, בה ניסה להגן על עצמו ולנקות את עצמו מאשמת המחדלים, והיא השתלבה כמיתקפה הגדולה שפתח בה דיין השבוע

כדי להגן על מעמדו. בהופעה זו ניסה דיין לגמד את עוצמת מחדל המודיעין ערב המלחמה באומרו: „היו לנו שני כשדונות בהתחלת המלחמה. ראשית, הופעתנו ושנית, לא היו לנו די כוחות בחזית. זה לא נכון יהיה לומר כי הם נפלו עלינו כרעם ביום בהיר, אך האמת

היא שהופעתנו.“ כאילו מדובר בדבר של מה בכך. באותו מעמד תירץ דיין את סירובו להתפטר בכך שהתפטרותו כמוה כהודאה שמשוהו לקוי בצח"ל וכי הוא צריך לחמתין עד למימצאה של ועדת אגרנט. שני תירוצים מנוחלים אלה, רק הכחירו עוד כמה מנסה דיין להיצמד לכסאו.